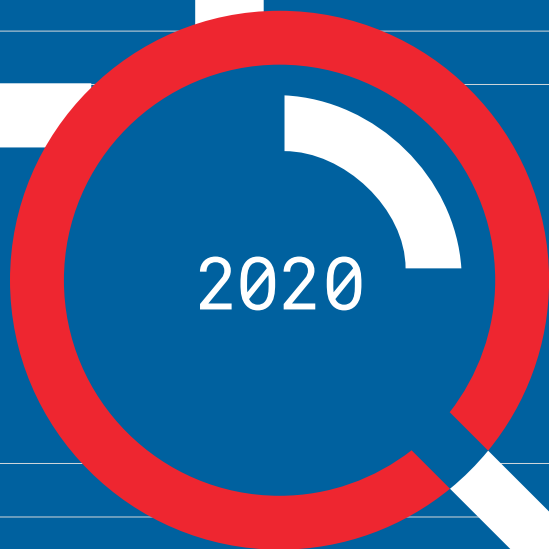

➔ ÅRS

RAPP

ORT

2020

Svenska institutet för standarder, SIS, är en ideell organisation som drivs utan vinstintresse. Vi är utsedda av den svenska regeringen att ansvara för standardisering i Sverige inom ansvarsområdena för ISO och CEN.

SIS är en plattform för samarbete. Vi samlar experter som arbetar för att utveckla och påverka standarder. Alla svenska företag, organisationer, myndigheter och akademien kan delta i standardiseringsarbetet. Större delen av standardiseringsarbetet bedrivs internationellt genom ISO eller på europeisk nivå genom CEN.

SIS har även som uppdrag att verka för att standarder sprids och används. Vi erbjuder därför utbildningar, tjänster och produkter som hjälper våra kunder att utveckla sina verksamheter och skapa samhällsnytta med hjälp av standarder.

Ett år av omställning och framåtblickande

Annika Andreassen

vd SIS

2020 blev för SIS som för alla andra organisationer ett år präglad av pandemin. Vi ställde tidigt om till ett mer digitalt arbets sätt och övergick till hemarbete den 13 mars. Därefter arbetade vi med att utveckla och förändra vår utbildnings verksamhet och hade vid ingången till maj fem digitala utbildningar och en standardiserings verksamhet som arbetade helt digitalt.

Det digitala arbets sättet i våra kommittéer är här för att stanna. Vi kan konstatera att fler personer och organisationer har möjlighet att delta i standardiseringsarbetet och att tröskeln sänks med det digitala arbets sättet. Vi kan också slå fast att standardiseringens klimatavtryck drastiskt har gått ner till ett minimum på grund av att vi i princip inte har rest alls.

Vi kommer dock att behöva ses emellanåt och då behöver vi hitta formerna för vårt framtida arbets sätt.

2020 var också ett år med fokus inställt på framtiden. Hela standardiseringsvärlden står inför en omfattande transformation för att möta framtidens behov.

ISO och CEN fastställde under året sina strategier för 2030 och som ett svar på detta utformade SIS strategi 2030. Vi organiserade oss också för framtiden. Maria Sandqvist började på SIS för att driva vår Policyavdelning. Syftet är att utveckla medlemsdialogen, vår samverkan med myndigheter lokalt och nätverka på europeisk nivå i regulatoriska frågor samt hållbarhetsfrågor.

Under året återupptog SIS även en mer aktiv medlemsdialog. Vi startade upp två s k sektorforum för Bygg och Energi och vi ser fram emot att starta fler under 2021. Vi höll också två dialogmöten kring vår strategi för att hämta in synpunkter och perspektiv från våra medlemmar.

Att sprida kännedom om nyttan med standardisering har varit prioriterat under det gångna året. Jag har fått möjlighet att lyfta standardisering på Nationella innovationsrådet och också utsetts till att ingå i regeringens samverkansprogram, Näringslivets digitala strukturomvandling. Det har lett till att vi deltar i flera samverkansgrupper. Det här är mycket glädjande och ett framsteg att standardisering ses som ett strategiskt verktyg.

Vid slutet av 2020 blev också Brexit en realitet. I skrivandets stund pågår ett arbete med att se över stadgarna för CEN där även SIS deltar. Detta är en stor fråga för 2021 och vi vet ännu inte vad effekterna blir.

Till sist vill jag tacka alla ordförande och experter för fantastiska insatser och ert stora engagemang inom SIS verksamhet under 2020! Tack vare er kan Sverige påverka och stärka svenska företags position internationellt och parallellt driva lösningar för Sverige. ■

FOTO: PERNILLA PETTERSSON

2020 tog vi första stegen för framtidens SIS

Bo-Erik Pers

styrelseordförande, vd Jernkontoret

2020 har varit mycket utmanande för många företag i Sverige. Trots detta kan jag konstatera att standardiseringsverksamheten inom SIS har stått stark.

Jag har sett att standarder är viktiga i en tid av kris och behovet av omställning är stor. Att standarder är ett viktigt verktyg för att möjliggöra export och minska handelshinder blir än tydligare i en tid av kris.

Sverige och SIS har under lång tid haft en stark internationell position inom standardisering. Den har vi ytterligare stärkt under 2020 då vi både hade medlemmar i ISO styrelse och tekniska styrelse samt CEN:s dito. Vi kunde också glädjas åt att en svenska, Ulrika Francke som också är vice ordförande i SIS styrelse, valdes till ISO-president från och med 2022. Ulrika är dessutom den första kvinnliga ISO-presidenten.

Inom Europa är det viktigt att fortsätta verka för den nya metoden, dvs minskad detaljreglering och därmed ökad användning av standarder och för EU:s inre marknad. SIS har ett stort engagemang i denna fråga vilket vi i styrelsen ser som mycket viktigt.

Under 2020 har styrelsen lagt stor vikt vid SIS utveckling och SIS strategi 2030 har varit ett viktigt arbete. Vi ser fram emot att delta i och följa den spännande utvecklingen inom standardiseringen i såväl Sverige som internationellt. Digitalisering kräver stora resurser och jag känner en trygghet i att SIS har landat 2020 årsresultat så att vi står rustade för denna transformation.

Jag tillsammans med styrelsen ser fram emot att fortsätta arbeta tillsammans med vår vd för att realisera vår strategi och fortsätta utveckla dialogen med våra medlemmar. ■

- 02 Om SIS
- 03 Vd har ordet
- 04 Styrelsens ordförande har ordet.
- 06 Verksamhetsberättelse
- 10 Två medarbetarröster
- 11 Två medlemsröster
- 12 Kundcase
- 14 Hållbarhet
- 16 Produkter och tjänster
- 18 2020 i siffror
- 20 Finansiell rapport
- 23 Bolagsstyrning

12

14

06

Verksamhetsberättelse

Efterfrågan på standarder och handböcker som stödjer innovation och hållbarhet, ökar. Här följer några exempel från SIS verksamhetsår.

10

Två medarbetarröster

Intensivt projektarbete inom byggsektorn på nationell och internationell nivå, samt ett ökat intresse för att delta i standardiseringsutveckling inom verkstadsindustrin.

11

Två medlemsröster

Två av våra medlemmar berättar om hur standarder bidrar till säkra, hållbara varor och tjänster, samt fördelen med att delta i både SIS kommitté och sektorforum.

12

Kundcase

Intervjuer med Johanna Carpelan, seniorkonsult Brekke & Strand Akustik samt Mattias Skafar, Head of Quality Division på European Spallation Source (ESS).

14

Hållbarhet

Ingen hållbar utveckling utan standarder. För att klara klimatmålen krävs gemensamma definitioner och ett gemensamt sätt att mäta.

16

Produkter och tjänster

Våra produkter och tjänster är speciellt utvecklade för att underlätta implementeringen och tillämpningen av standarder i olika typer av verksamheter.

18

2020 i siffror

Antalet nya och reviderade standarder, medlemmar, abonnemangskunder med mera.

20

Finansiell rapport

Resultat och balansräkning.

23

Bolagsstyrning

Presentation av SIS ledningsgrupp och Styrelse.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

Efterfrågan på standarder och handböcker som stödjer innovation och hållbarhet, ökar.
Här följer några exempel från SIS verksamhetsår.

Stärkt kvinnoföretagande

SIS har tillsammans med ITC:s She Trades Initiative lett framtagandet av en International Workshop Agreement, IWA 34*. Detta är den första leverabeln inom ISO med fokus på jämställdhet, som är ett viktigt delmål i Agenda 2030. Att arbetet skedde digitalt möjliggjorde att experter från 64 länder kunde

delta. Dokumentet innehåller globala definitioner för till exempel kvinnoägda företag. Syftet är att underlätta beslutsfattande, datainsamling samt åtkomst till kapacitetsuppbyggnad, kapital och marknader. IWA 34 förväntas ha stor betydelse i arbetet med att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt.

* IWA 34 Women's entrepreneurship – Key definitions and general criteria

Säkra affärer

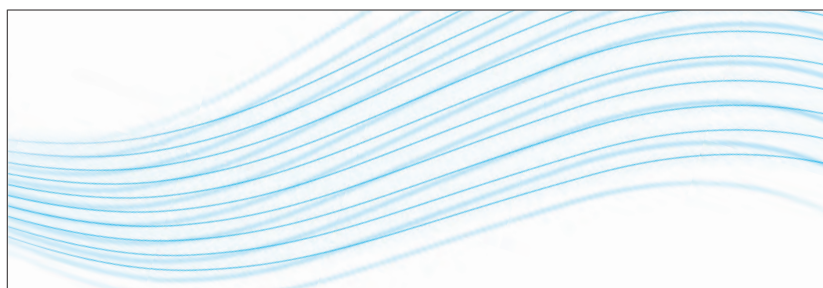
Många starka aktörer har anslutit sig under året, bland andra Bolagsverket och Byggbasen Sverige AB. Standardutvecklingen går framåt och SIS/TK 618 Säkra affärer har fått mycket uppmärksamhet och blev i slutet av året utnämnd till årets kommitté.

Transport med magnetisk dragningskraft

Hyperloop definieras som ett framtida, säkert, mycket snabbt och energieffektivt system för att transportera människor och varor mellan städer och länder. Med hyperloop syftar man på automatiserade fordon som, med hjälp av magnetisk levitation, transporteras genom nätverk av lågtrycksatta rör. Med hastigheter som överstiger både flyget och höghastighetstågen har systemet potential att bidra till hållbarhet och ekonomisk tillväxt i Europa. Standardiseringen för detta område ska bädda för ett säkert och interoperabelt transportsystem där flera aktörer ska kunna konkurrera och samarbeta. Under 2020 arbetade SIS med förberedelser och kontakt med intressenter inför det svenska engagemanget och deltagandet i den europeiska standardiseringen.

Kyliga standarder ökar konkurrenskraften

Användning av fjärrkyla ökar kraftigt och ses som en klimatsmart, effektiv och flexibel lösning. Sverige driver arbetet inom Europa med att ta fram standarder för fjärrkylorör, i syfte att underlätta kravställning, upphandling och främja teknikutveckling. Under året publicerades de första europeiska standarderna för detta. Dessa standarder syftar till att öka konkurrenskraften hos fjärrkylan i jämförelse med alternativen. Ökad användning av fjärrkyla bidrar i sin tur till minskade koldioxidutsläpp i såväl Sverige som Europa.

Arbetet fortsätter med att färdigställa ytterligare standarder i ämnet. Målsättningen är att få till en heltäckande kravbild kring bland annat konstruktion och installation.

ISOFIX ger ett säkert fäste i bilbarnstolar

På svenskt initiativ och med svensk ledning har ytterligare en del i ISO:s standardserie om ISOFIX bilbarnstolsfästen utarbetats och nu publicerats: SS-ISO 13216-4:2020. Den beskriver underförankringsfästen för bilbarnstolar i bilar och avsikten är att underlätta infästning av bakåtvända bilbarnstolar med underförankringsband.

Nyhet för skolvärlden

Hösten 2020 publicerades den nya utgåvan av SS 12000. Det är en svensk standard som syftar till att underlätta överföring av information mellan olika IT-system inom skolan. SS 12000 är en viktig pusselbit inom skolans digitalisering och kommer att få stora konsekvenser för utbildningssektorn. Därför har Skolverket friköpt standarden från SIS, för att kunna erbjuda den kostnadsfritt till alla svenska huvudmän och intressenter inom skolvärlden.

Standardiseringsstrategi med koll

I ett samarbete med Vinnova har SIS under 2020 testat två nya erbjudanden. Dels fick ett företag inom Facility Management-området hjälp att kartlägga för dem relevanta och viktiga standarder (standardkollen). Dels fick ett nystartat företag som arbetar med vågenergi hjälp att förstå hur standarder och standardisering skulle kunna stärka deras marknadsposition och ge tillträde till flera marknader (standardiseringsstrategi).

Dessa testerbjudanden blev mycket uppskattade och SIS planerar att erbjuda tjänsterna till intresserade företag även under 2021.

Hållbarhetskriterier för skogsbruk

SIS har koordinerat ett stort projekt inom det strategiska innovationsprogrammet BioInnovation, kallat Hållbarhetskriterier och livscykelanalys för skogsbruk. Projektet slutfördes 2020 och samlade 20 organisationer från hela den skogliga värdekedjan. Europeiska standarder för biobaserade produkter har använts som bas och anpassats för svensk skogsbruk, vilket bland annat resulterat i en handbok (se bild) samt produktkategoriregler för skogsråvara. BioInnovation finansieras av Vinnova, Energimyndigheten och Formas, m.fl. intressenter.

Nya riktlinjer inom sjukvården

Under året startades SIS/TK 620 *Genomik och precisionsmedicin*, i syfte att utveckla en standard. Detta område är på snabb framfarsch inom förebyggande diagnostik och behandling av sjukdomar. Arbetet kommer fortsättningsvis att fokusera på individuella lösningar av behandling av patienter. Därför behövs en standardisering av bland annat testmetoder och informationsöverföring. TK 620 ska adressera de arbeten som ingår i ISO/TC 276 Biotechnology och ISO/TC 215 Health informatics SC 1 *Genomics informatics*. I kommittén ingår forskare och några företag, men ambitionen är att få in fler deltagare från andra typer av organisationer.

Handbok för infästning av solpaneler

Allt fler privatpersoner installerar solpanel på sina tak. Dåliga instruktioner ger felinstallerade solpaneler som ökar skador på tak och byggnader. SIS tekniska kommitté för takprodukter och säkerhet såg en tydlig efterfrågan av en handbok för infästning av solpaneler.

Boken, som främst vänder sig till dem som projekterar och installerar, är framtagen för att ge rätt vägledning och större hållbarhet.

Handbok för kad hållbarhet

I mars publicerades SIS-TR 57 Handbok för grundläggande rekommendationer för lagerhållning, hantering och transport av sterila medicintekniska produkter inom hälso- och sjukvård, tandvård och djursjukvård. Handboken har redan visat sig vara värdefull för verksamheter i Sverige. Bland annat har rekommendationerna använts då ett nytt sjukhus byggdes i Malmö. Handboken bidrar till att fler gör på samma sätt och att produkterna som används blir mer hållbara.

Standardisering av hjulförvaring

Däckhotell och andra lagringsplatser får fler och högre ställage i syfte att möta en ökad efterfrågan på förvaringstjänster. Men hur ska dessa förvaringssystem utformas för att vara effektiva och samtidigt säkra för dem som arbetar med dem?

Sedan 2020 pågår ett arbete med att skapa en svensk och på sikt internationell standard inom området hjulförvaring. Målsättningen är att med en bred förankring skapa en eller flera standarder för denna typ av förvaringslösningar.

Under 2021 går ett remissförslag ut, som ger möjlighet för fler aktörer att delta i arbetet.

Belägenhetsadresser

Tillgängligheten till adresser med god kvalitet och utbytet av adressinformation över gränserna blir allt viktigare. Det fick tekniska kommittén Belägenhetsadresser erfarit när de anordnade fyra webinarium för över 1 000 deltagare som alla har en utmaning med att kunna utbyta och använda adressdata på ett säkert, entydigt och rationellt sätt.

SIS deltar vid cypriotiskt intressentmöte

I december föreläste SIS projektledare Jimmy Yoler om hållbar finans och monetär värdering på ett intressentmöte. Det arrangerades av den cypriotiska standardiserings, CYS, i samarbete med näringslivet och aktiemarknadsnämnden på Cypern.

Jimmy Yoler höll föreläsningen på grekiska och fokuserade på standardernas innehåll samt deras breda tillämpningsområden. Mötet samlade 75 intressenter, de flesta från finanssektorn.

Massiv tillväxt som kräver tydliga riktlinjer

I början av året bildades en ny kommitté, SIS/TK 619 Obemannade luftfartyg och UAS, som ska delta i det internationella arbetet kring standardisering av drönare.

Användning av UAS sker inom många områden och branscher och har en massiv tillväxt.

EU-projekt för ett säkrare samhälle

Under året har SIS aktivt deltagit i ett projekt om samhällssäkerhet, kallat Stair4Security. Syftet är att inventera behovet av standarder inom området och säkerställa bättre och enklare samordning mellan alla intressenter. Stair4Security ingår i Horisont 2020, ett stort EU-finansierat program som är en av världens största satsningar på forskning, innovation och hållbar utveckling. Naturvårdsverket deltar i satsningen.

Kvalitetssäkring av byggarbete

Efter att Standard SS 21054:2020, Area och volym för byggnader - Terminologi och mätning släpptes förra året är det enkelt att kvalitets-säkra och effektivisera byggarbete.

Standarden kan tillämpas på alla slags byggnader utom anläggningar och kan användas både vid planering och vid projektering. Men även vid arbetsmoment som bygglov, taxeringsberäkningar, värdering och hyressättning.

Ett lysande europeiskt arbete

Sverige startade under 2020 en ny arbetsgrupp inom CEN, det vill säga den europeiska nivån, med svensk ordförande. Den ska arbeta med att ta fram specifikationer för installation, drift och underhåll av belysningsstolpar. Gruppens namn är CEN/TC 50/WG 6 Installation, operation and maintenance of lighting columns and spigots.

Ny teknisk kommitté

En växande efterfrågan på batterier till applikationer som mobiltelefoner, elektriskt drivna bilar, lastbilar, flygplan och rymdfarkoster har lett till ökat behov av metallen Litium.

Metallen utvinns från olika fyndigheter och med varierande metoder. När så Kina initierade ett förslag till ny ISO-kommitté benämnd Lithium ISO/TC 333, var intresse stort från svenska aktörer. SIS startade därefter en svensk spegelkommitté, Litium SIS/TK 622, för att delta i det internationella arbetet.

Nytt svenskt sekretariat för massa och papper

För att stötta den svenska massa- och pappersbranschen (en av Sveriges största exportindustrier) startades 2020 ett standardiseringsarbete för att omvandla tre välanvända standarder till internationella sådana. Standarderna definierar analysmetoder som behövs för att kunna säkra produktkvaliteten och leverera högkvalitativa produkter på en global marknad.

Två medarbetarröster

Nina Schröder är utbildad kemiingenjör och har arbetat i skärningspunkten mellan utveckling och försäljning inom industrin i många år. Hon drivs av hållbarhetsperspektivet; att öka produktiviteten och samtidigt minska belastningen på miljön.

Mitt intresse för samhällsfrågor och teknik gör att SIS och byggsektorn känns som rätt ställe att vara på, säger Nina.

Det händer mycket i er sektion, kan du berätta om avdelningens projekt under 2020?

Vi arbetade med många projekt samtidigt, både nationellt och internationellt och alla hade som mål att ta fram standarder som är användbara och gör nytta även om många inte blir kända. En standard som används mycket och som många känner till är SS 21054:2020, Area och Volym för byggnader – Terminologi och mätning som kom ut i en ny utgåva 2020.

Boverket har tagit fram en ny regelmodell som är ute på remiss. I den nya regelmodellen utgår allmänna råd och hänvisningarna till standarder försvinner. Hur ser du på det?

Att använda standarder och delta i standardiseringen är frivilligt och det är bra att rollerna blir tydligare. Standarder kommer kanske att bli ännu viktigare för att uppfylla och verifiera funktionskrav på byggnader och eftersom standardiseringen är öppen för alla kan hela byggsektorn vara med och påverka Boverkets byggregler (BBR) – föreskrifter och allmänna råd.

Vilka utmaningar finns?

Det är en stor förändring för sektorn och standarder är en del av lösningen.

Utmaningen är att hinna identifiera behov och hinna anpassa befintliga standarder och ta fram nya i takt med att regelverket förändras. Det är viktigt att byggsektorn och SIS gör detta tillsammans i våra tekniska kommittéer.

Möjligheten att släppa loss kreativitet och innovation när regelverket ändras kommer att resultera i nya lösningar som kan bli standard så småningom. Vi har redan börjat arbeta mer tvärtekniskt inom standardiseringen för att ta fram helhetslösningar för att uppfylla funktionskrav.

Daniel Hedlund är projektledare på SIS och arbetar med standardiseringsarbete för verkstadsindustrin på internationell nivå. Trots coronapandemin såg inte Daniel någon minskning av intresset att delta i standardiseringsutvecklingen. Snarare tvärtom.

Volvo Penta var ett av företagen som hörde av sig.

Det började med några mejl. Därefter blev det flera möten där Daniel bättre kunde förstå Volvo Pentas behov, och samtidigt kunde förklara vad SIS gör och hur vi kan hjälpa dem. Efter några månader (vilket inte är lång tid i de här sammanhangen) fanns ett avtal på plats. Det innebar bland annat att Volvo Penta valde att delta i fem tekniska kommittéer, vilket välkomnades varmt av övriga deltagare.

Vad var det som gjorde att Volvo Penta visade intresse för att delta i standardiseringsutvecklingen?

– De höll på att uppdatera sin standardiseringsstrategi och fann att de bland annat saknade omfattande föreskrifter för funktionssäkerhet. Det här är en viktig del i deras produktutveckling av drivlinor och andra maskindelskomponenter.

Fann de vad de sökte?

– Ja, de valde att delta i hela fem tekniska kommittéer. Det var oerhört bra. Det är alltid värdefullt med nya perspektiv och erfarenheter för att ta fram relevanta och hållbara standarder.

Om Volvo Penta

VOLVO PENTA ÄR EN MOTORTILLVERKARE OCH SPECIALISERAR SIG PÅ MARIN- OCH INDUSTRIMOTORER. HUVUDELLEN ÄR DIESELMOTORER SOM TILLVERKAS I VARA OCH I SKÖVDE.

Två medlemsröster

Jens Henriksson är internationell sekreterare på Sveriges Konsumenter, som är en ideell paraplyorganisation för ett 20-tal medlemsorganisationer. Jens är vice ordförande i den europeiska konsumentrösten i standardisering ANEC. Han är också en av deltagarna i SIS tekniska kommitté som arbetar med organisationers samhällsansvar.

Med ett starkt engagemang i konsumentfrågor ser Jens verkligen nyttan som kommittén gör för konsumentens rättigheter och för en organisations samhällsansvar.

– 2020 var ett spännande år inom vår kommitté, med tioårsjubileum för standarden ISO 26000, som bytte namn från Vägledning för socialt ansvarstagande till Vägledning för organisationers samhällsansvar, berättar Jens.

Den svenska översättningen uppdaterades för att bättre möta de krav som är ännu viktigare i dagens samhälle, där hållbar utveckling står i fokus mer än någonsin. Denna vägledande standard syftar till att maximera organisationers bidrag till en hållbar utveckling.

Men Jens ser också utmaningar i att kunskapen om standarder i samhället i stort, är relativt liten.

– Många tror att det oftast handlar om tekniska lösningar, när det många gånger handlar om exempelvis sjukvårds-

kvalitet eller liknande, saker som är svåra att mäta och svåra att bedöma den exakta nyttan av. Guider och riktlinjer kan ofta vara abstrakta medan konsumentnyttan kommer väldigt nära när det till exempel handlar om säkerheten på en lekplats. Då blir det väldigt konkret.

Kommitténs förhoppning är att namnbytet och det reviderade innehållet kommer leda till en bättre förståelse för vad just denna standard kan bidra med i arbetet med hållbarhet och socialt ansvarstagande. Jens ser gärna att fler ska engagera sig i standardiseringsarbete och i synnerhet i det växande antalet standarder med koppling till FN:s hållbarhetsmål.

– Det viktigaste för oss som konsumentorganisation är att standarder bidrar till säkra och hållbara varor och tjänster till konsumenterna. Genom att vara med i en teknisk kommitté får vi chansen att påverka standardernas utformning och sprida kännedomen om deras nytta, vidare i samhället.

Cecilia Malm är utvecklingsledare inom mätning av el, vatten och värme på Tekniska verken Linköping Nät. Hon är med i SIS tekniska kommitté 601, Termisk energi – validering av mätvärden och nu även en av deltagarna i det nybildade sektorforum för energi.

Som medlem i SIS är Tekniska verken alldeles färska. Medlemskapet har de Cecilia att tacka för. När hon hörde att det skulle bildas rådgivande sektorforum under 2020, nominerade hon sig själv, och är numera även en av deltagarna.

– Vi vill gärna vara med i framkant, höra vad som är på gång och också kunna påverka, vilket jag känner att jag kan eftersom jag har många års erfarenhet inom området, säger Cecilia.

Hon ser många fördelar med att vara delaktig både i en kommitté och i ett sektorforum, hos SIS. Grundstrukturen sätts av SIS och på så vis vet sektordeltagarna vilket fokus de ska ha. Kontakterna som har upparbetats inom kommittén kommer väl till pass i det arbetet.

– I sektorforumet har vi personer som arbetar inom bland annat byggbranschen, så när vi i kommittén ska diskutera frågor som termisk energi, kan jag enkelt komma i kontakt med experter i ämnet relaterat till framtida bostadsbyggande, berättar Cecilia.

En av utmaningarna med arbetet kring standarder inom

energi, är att det finns stora skillnader i synen på energianvändning, inom Europa. Sverige skiljer sig genom vårt kalla klimat, men också genom vår syn på energiframställning.

I stora delar av Europa saknas fjärrvärme, medan det är självklart för de flesta i vårt avlånga land.

– I Sverige lider vi inte brist på energi men vid extremt kallt väder, som nu i vintras, får vi ändå problem i delar av landet med effektbrist. I Sverige och Norden är vi duktiga på att omvandla våra sopor till fjärrvärme, el och biogas. Genom att använda fjärrvärme till att värma bostäder och lokaler minskas elbehovet.

Under 2020 arbetade TK 601 med att ta fram en modell för validering av mätdata. Under stor del av året har sedan deltagarna i kommittén testat och utvärderat modellen. Nu pågår arbete med att få in den i standarden SS 143000, Termisk energi – validering av mätvärden, inom kort.

– Modellen som vi har tagit fram kommer på sikt att mycket mer konkret visa på nyttan av standarder inom energisektorn.

Brekke & Strand Akustik

Standarder ger jämförbara mätvärden

Som specialister på ljud, buller, vibrationer och akustik använder Brekke & Strand Akustik standarder hela dagarna. – Hela vår verksamhet bygger på standarder, berättar Johanna Carpelan som är senior akustikkonsult på bolaget.

Vid byggandet av Skellefteå kulturhus

var Brekke & Strand en av många delaktiga aktörer och här blev vikten av standarder väldigt tydlig. Mycket av arbetet har fått göras på distans men vissa delar krävde närvaro, för mätningar som behövde göras på plats.

– Kulturhuset är en träbyggnad, men vi arbetar efter standarder för betongkonstruktioner, säger Johanna Carpelan.

Vi jobbar med grundteser och standarder hjälper oss att mäta på samma sätt varje gång och därmed få jämförbara mätvärden.

I branschen finns företag som arbetar utan standarder som stöd, men att ha

standarder att referera till vid dialoger med kunder är viktigt, enligt Johanna Carpelans erfarenhet. Som det är nu kan akustikkonsulterna tydligt peka på varför vissa moment måste utföras, och i de flesta fallen har kunderna förståelse för detta.

– En stegljudsmätare är ett exempel på ett verktyg som gör skillnad, berättar Johanna Carpelan. En sådan köper man in en gång, eftersom den är dyr. Sen kan man mäta ljudnivåerna i bjälklaget enligt ett speciellt mönster, istället för att stampa runt på bjälklaget i stövlar som en del företag gör.

Under 2020 har Brekke & Strand vuxit

i Sverige. I Norge är de sedan länge ett av de största företagen i branschen. Som ett led i att ännu mer påverka och involvera sig mer i arbetet med standarder planerar nu företaget att under 2021 gå med i SIS tekniska kommitté i Sverige. I Norge är de med i utvecklingen av standarder sedan många år tillbaka.

– Det finns inget formellt krav på certifiering i vår bransch. Det är lätt att utge sig för att vara expert, säger Johanna Carpelan. Vårt företag visar att vi tar certifieringarna på allvar och numera vill även våra kunder att det ska stå noterat i handlingarna att vi är certifierade mot ISO 9001, 14001 och 45001. ■

FOTO: ULRIKA HAMMARLUND/ESS

European Spallation Source (ESS)

Framtida upptäckter kommer öka behovet av standarder

Utanför Lund pågår byggandet av den sameuropeiska forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS). Anläggningen baseras på världens mest kraftfulla neutronkälla och har en 600 meter lång accelerator. När ESS står färdig kommer det i Sverige att finnas en världsledande anläggning som öppnar upp för helt nya möjligheter inom materialforskning och Life science.

Här bäddar hypermodern teknologi för banbrytande forskning och möjliggör forskningsresultat som kan leda till Nobelpris.

– Utan standarder hade det här projektet inte gått att genomföra, säger Mattias Skafar som är Head of Quality Division på ESS.

Kvalitetskontrollfunktionen som står för den mer operativa delen av kvalitetsarbetet har som uppgift att se till att leveranser och komponenter lever upp till de högt ställda krav som specificerats av ESS vid beställning. Även tillverknings- och installationskontroll ingår som naturliga delar i detta arbete.

– Vi är otroligt noggranna. Det räcker inte med att leverantören är certifierad enligt vissa standarder. Det måste alltid göras stickprovskontroller och visa leverantören att man menar allvar med referensen till standarden och de acceptanskrav som specificerats. Trust is good but control is better, tillägger Mattias Skafar.

ESS ägs av 13 medlemsländer och har över 100 samarbetspartners från hela världen som bidrar med tekniska komponenter. Finansiering av projektet sker till stor del genom så kallade in-kind-bidrag, där varje lands finansiella andel räknas av

mot de leveranser av komponenter som ESS partnerinstitut i de olika medlemsländerna bidrar med. Denna modell av finansiering är ett vinnande koncept för alla inblandade i ett sådant här Big Science-projekt, förklarar Mattias Skafar.

– Fördelen med att det är många länder i detta projekt är att vi kan vända oss till de allra mest kompetenta tillverkarna av de olika tekniska komponenterna - på så vis får vi det allra bästa av allt. Utveckling och leverans av komponenter bidrar till en kompetenshöjning i det aktuella medlemslandet, så det är en win win situation, konstaterar Mattias Skafar.

Med en bakgrund inom kärnkraftssektorn är han väl bekant med vad standarder gör för en verksamhet. I sitt arbete med kvalitetssäkring hos ESS har han stort stöd av ledningssystem inom kvalitet och miljö, men också många andra standarder. Genom SIS Abonnement har ESS tillgång till närmare 11 000 standarder som är relevanta i arbetet med forskningsanläggningen.

– De områden där vi haft mest påtaglig nytta av standarder för tillfället är inom svetsning, el och CE-märkning, berättar han.

Men han betonar också vikten av kvalitetskontroller på plats och in i minsta detalj.

– Svetsstandarder i all ära men att bara skriva i kravspecifikationen att företaget ska vara certifierat enligt ISO 3832 räcker inte. Allt ska igenom ett nålsöga och ingenting får missas i kvalitetskontrollen, eftersom allt ska integreras i en större installation bestående av olika högteknologiska delar, som alla måste passa ihop och fungera tillsammans fast de har levererats från ett stort antal samarbetspartners. Därför är standarder och kravuppfyllnad helt avgörande.

Att han på sin fritid ägnar sig åt ultradistanslöpning, där det kan handla om att springa 160 kilometer under 36 timmar, ser han lite med glimten i ögat som en god egenskap när det kommer till arbete med ledningssystem. Det finns en långsiktighet i att arbeta med ledningssystem som tilltalar honom. Det är viktigt att ESS ledningssystem är integrerat med hela organisationen och en del av arbetskulturen.

Han betonar att detta är ett kontinuerligt och långsiktigt arbete som måste göras i samråd med ledningen.

– Jag ser ESS som ett långdistanslopp där banbrytande upptäckter, nya standarder och framtida Nobelpris finns vid målsnötet, avslutar Mattias Skafar. ■

Ingen hållbar utveckling utan standarder

Klimatutmaningen är en av de viktigaste hållbarhetsfrågorna. Runtom i världen pågår ett omfattande arbete för att vi ska kunna klara klimatmålen. För att det ska lyckas krävs gemensamma definitioner och ett gemensamt sätt att mäta. Hur ska vi annars veta om någon verkligen har efterlevt de klimatkrav som ställs?

Det pågår ett intensivt arbete på nationell nivå här på SIS, inom EU och globalt som syftar till att koppla initiativ kring klimat, hållbarhet och digitalisering till industrin.

Inte minst på EU-nivå finns en stark koppling mellan hållbarhet och ekonomisk tillväxt.

SIS har medverkat i en arbetsgrupp som arbetar med definitioner och mätbarhet.

Arbetsgruppen är en del av regeringens initiativ Samverkansprogram för näringslivets klimatomställning. Det finns redan många standarder som kan användas inom detta område men det kan också finnas behov av nya. Därför är det viktigt för oss från SIS att vara med.

Standarder och Agenda 2030

ISO, där SIS är medlem, har analyserat och sammanställt vilka standarder som bidrar till FN:s hållbarhetsmål. Resultatet visar att det för samtliga 17 hållbarhetsmål finns standarder som kan hjälpa organisationer och hela samhällen att bidra till respektive mål. Som exempel kan nämnas standarder för vattenrening och standarder inom området hållbara städer och industri, innovation och infrastruktur.

Den standard som kallas ISO 26000, som stöttar alla tre pelarna i hållbar utveckling, fyllde tio år 2020. Då bytte standarden också namn från Vägledning för socialt ansvarstagande till Vägledning

för organisationers samhällsansvar, vilket speglar dess breda perspektiv och definition av samhällsansvar. ISO 26000 knyter också samman ett effektivt hållbarhetsarbete med ett affärsmässigt perspektiv.

Det finns många exempel på hur SIS arbete bidrar till hållbarhet.

Här är några:

- Sverige medverkar i en kommitté, bildad 2020 av CEN och CENELEC, som nu tar fram en standard för det energieffektiva transportsystemet hyperloop.
- Det finns ett stort behov av standarder för plaståtervinning. I en svenskproducerad rapport, *Plastics – recycling and recovery-necessity of standards*, kartläggs behoven av globala standarder inom plaståtervinning.
- Under 2020 startade SIS och ansvarar nu för det globala standardiseringsarbete som syftar till att stödja en mer hållbar syn på hur vi producerar, använder och återanvänder textilier.
- Det finns redan flera hundra standarddokument publicerade om hantering av avfall, mark och slam. Just nu arbetar SIS med ett 50-tal analyser och uppdaterar även en guide över alla standarder inom området.

SIS drar sitt strå till stacken

Corona-pandemin har lett till att SIS totala flygsträcka minskat med 98 procent.

Tanken är att allt inte ska bli ”som vanligt igen”. Covid-19 har gett oss lärdomar som kommer att ha betydelse för SIS även i framtiden. När pandemin är över kommer vi sannolikt att börja resa igen, både inom Sverige och internationellt. Men det kommer att bli annorlunda. Vi har lärt oss att vi kan driva en stor del av verksamheten utan att resa och att det finns fördelar med det digitala arbetssättet. En positiv effekt är dessutom att det ger fler möjlighet att delta, något som vi sett både här hemma i Sverige och internationellt. Sättet som vi håller i utbildningar och konferenser kommer också med högsta sannolikhet att påverkas på djupet av den pågående pandemin. ■

Välkommen att följa vårt fortsatta hållbarhetsarbete, om hur och vad vi mäter på sis.se

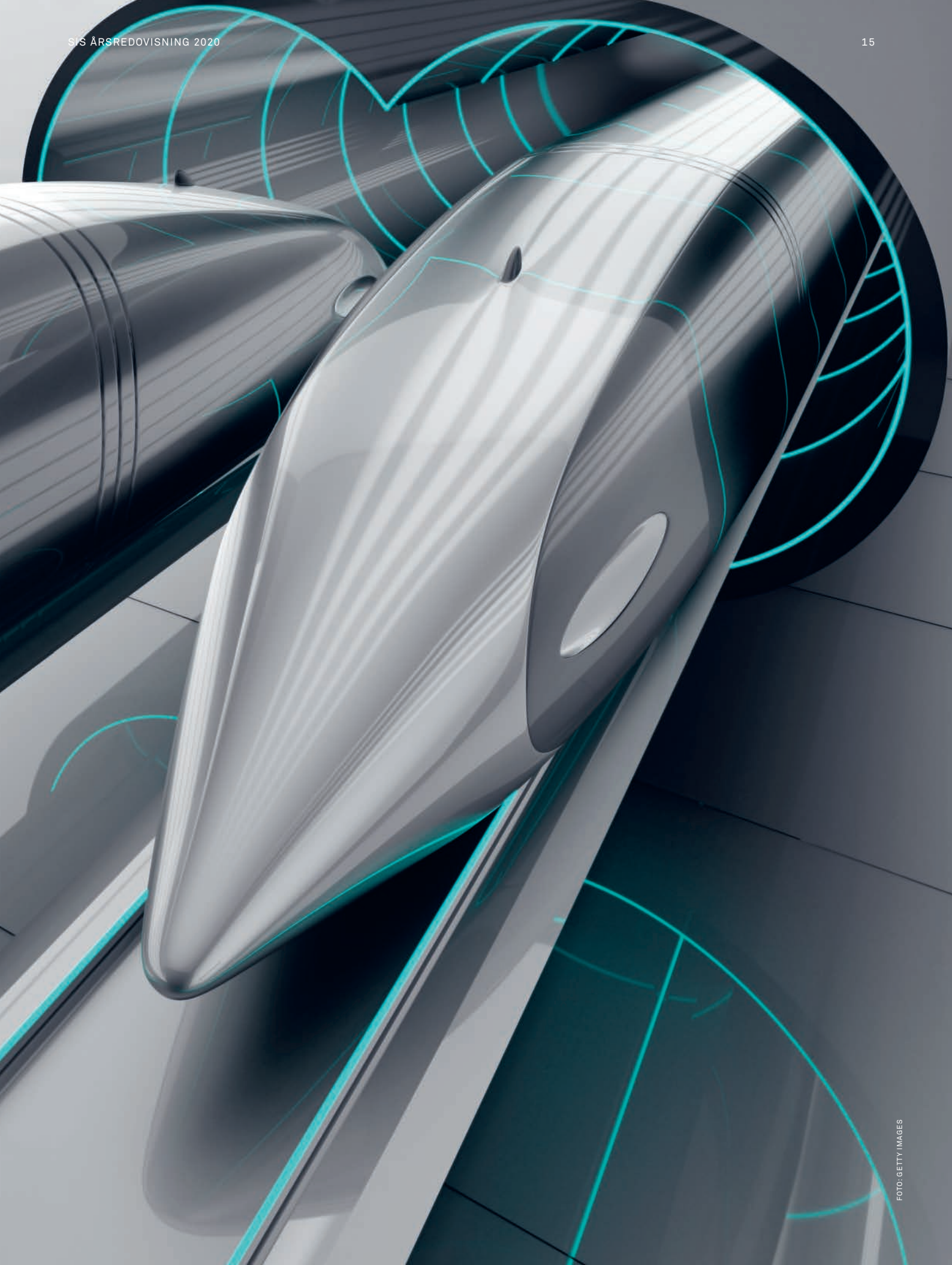

FOTO: GETTY IMAGES

Produkter och tjänster

Förutom att erbjuda möjligheten att delta i standardutveckling, säljer SIS även standarder, handböcker, onlinetjänster och utbildningar, för att nämna en del av vårt utbud. Alla våra tjänster och produkter är utvecklade för att underlätta användande och tillämpning av standarder i företags och organisationers dagliga arbete.

Standardisering

I en värld av standarder är SIS navet, med en ständig strävan att finna gemensamma lösningar på återkommande problem.

Under 2020 möttes över 4800 experter från alla delar av det svenska samhället, hos oss. De möttes i egenskap av deltagare i våra tekniska kommittéer och deras arbete resulterade i 1580 nya eller reviderade standarder och bidrog även till att påverka den internationella standardiseringen inom CEN och ISO.

SIS bildade under året fyra nya tekniska kommittéer och tio kommittéer har

omorganiserats för att effektivisera arbetet samt öka engagemanget.

Under 2020 ansvarade SIS för 120 internationella sekretariat inom ISO och CEN och behåller därmed en fortsatt stark position och ett högt anseende inom internationell standardisering. SIS är sjunde största land inom ISO och leder 6% ISO:s tekniska kommittéer. Inom CEN är SIS sjätte största land och leder 4% av CEN:s tekniska kommittéer.

De rådgivande sektorforum som bildades i början av 2020, inom energi- respektive byggsektorn, syftar till att stärka

standardisering inom dessa områden och är ett pilotprojekt. Om detta faller väl ut kommer fler sektorforum att bildas, inom andra områden.

Standardiseringsförslag på remiss – alla kan påverka

Innan en standard publiceras görs förslaget tillgängligt genom en remiss, så att alla ska kunna påverka en standard innan den blir publik. På SIS webbplats sis.se finns alla remisser i PDF-format och de går även att hitta i SIS kommentarstjänst kommentera på sis.se, där det går att lämna kommentarer på standardförslaget direkt. ■

Standarder

Hos SIS får våra kunder tillgång till en stor mängd nationella och internationella standarder. Varje standard kan köpas både digitalt i PDF-format eller i tryckt format, på vår webbplats sis.se.

SIS Abonnement

Med prenumerationstjänsten SIS Abonnement kommer våra kunder snabbt och enkelt åt alla de standarder som behövs för företagets eller organisationens verksamhet. Prenumerationen är skräddarsydd och hela organisationen kan ta del av innehållet, oavsett geografisk placering.

Under 2020 fick SIS Abonnement en mer precis sökfunktion och filtrering. Tjänsten anpassar sin funktionalitet och gränssnitt oavsett om den används via en dator eller en mobil.

Utbildningar, webinarium och event

SIS Utbildning har genomfört drygt 190 utbildningstillfällen och träffat omkring 1 953 deltagare.

Även under 2020, då pandemin gjorde arbetet betydligt svårare, lyckades SIS utbildningar hålla rätt kvalitetsnivå.

Vårt breda utbildningsprogram täcker de stora standarderna som ISO 9001/14001/45001 men också ledningssystem för innovation, medicinteknik, riskhantering och maskinsäkerhet.

Alla SIS utbildningar är idag pedagogiskt utformade för att också erbjudas på distans. SIS levererar och producerar event i digital form under pandemin, inom aktuella och samhällsviktiga områden såsom

robotik och informationssäkerhet.

Vi erbjuder och genomför en stor del av verksamheten via företagsanpassade utbildningar och konsultuppdrag, för att ytterligare förstärka våra kunders organisationer i deras kunskapsförflyttning. Utbildningarna bokas på sis.se.

Onlinetjänster

SIS tillhandahåller en rad olika onlinetjänster som underlättar arbetet med standarder inom många olika branscher.

Till exempel finns SIS-WF, ett praktiskt samarbetsorienterat verktyg att följa upp krav i standarder kopplat till processer, produkter eller ledningssystem.

Tjänsten SIS Ledningssystem Total ger användaren kontroll över hela processen.

Informationssäkerhet är ett påpassat arbetsområde sedan några år och med SIS-ESM blir det enkelt och effektivt att arbeta med standarder för informationssäkerhet inom ISO 27000.

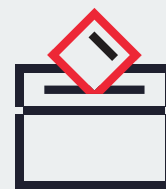
SIS Perspektiv

Med fyra nummer per år är tidningen SIS Perspektiv, tillsammans med webbtjänsten med samma namn, ett stöd för målgrupperna inom kvalitet, arbetsmiljö liksom inom miljö och hållbarhet.

Tjänsten underlättar arbetet med ledningssystem och verksamhetsutveckling. Förutom till prenumeranter delas Perspektiv ut till SIS utbildningsdeltagare.

Då utbildningarna under 2020 främst har genomförts digitalt har även tidningen erbjudits som digital utgåva.

Under 2020 påbörjades en översyn av tjänsten och tidningen som skall göra den mer användbar för läsare och användare. ■

2020 | SIFFROR

120

internationella sekretariat (TC/SC/WG)

SIS har en stark position inom både ISO och CEN och leder många sekretariat för tekniska kommittéer.

168 anställda på SIS vid årsskiftet 2020/2021

9718 kunder köpte SIS produkter. Utöver standarder erbjuder SIS böcker och digitala verktyg som underlättar tolkning och användande av standarder.

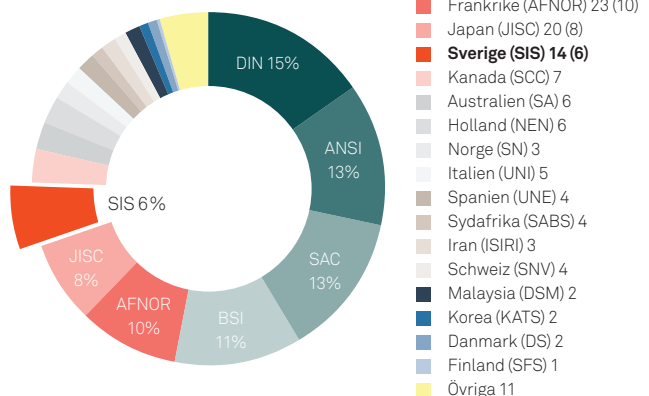
1067

betalda medlemskap 2020.

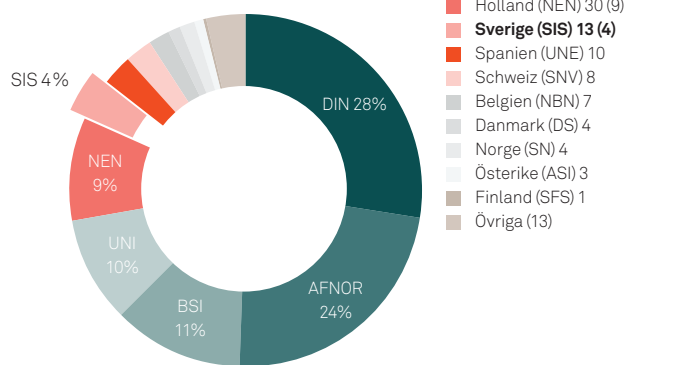
Medlemskap i SIS är öppet för alla organisationer. Som medlem kan du påverka SIS strategiska inriktning och värna utvecklingen av standarder i Sverige och internationellt.

SIS leder 27 internationella sekretariat för tekniska kommittéer.

ISO/TC-sekretariat Totalt 245 st

CEN/TC-sekretariat Totalt 340 st

1580

publicerade nya och reviderade standarder. Vi utvecklar ständigt nya standarder som efterfrågas inom alla områden – från den enklaste spik till avancerad datakommunikation.

1600 deltagande företag och organisationer.

274

svenska standardiseringskommittéer.
Vem som helst kan kontakta SIS med förslag på standardiseringsarbete.

ÅRETS MEST KÖPTA STANDARDER:

SS-EN ISO 9001:2015

Ledningssystem för kvalitet - Krav

SS-EN ISO 14001:2015

Miljöledningssystem - Krav och vägledning

SS 21054:2020

Area och volym för byggnader - Terminologi och mätning

UTBILDNINGSVERKSAMHET:

Totalt antal deltagare:

1145

Totalt genomförda utbildningstillfällen:

111

(varav 60 st distans)

4840

deltagande personer. Deltagare i standardutveckling i SIS tekniska kommittéer får tidigt kunskap om, och möjlighet att påverka, framtida marknadskrav och riktlinjer för sin bransch.

Antal registrerade användare av SIS abonnemangstjänst för snabb åtkomst till gällande standarder:

589992

Resultaträkning – koncernen

Belopp i kSEK	2020	2019
Verksamhetens intäkter		
Medlemsavgifter	534	581
Bidrag	24 932	26 089
Nettoomsättning	245 301	258 997
Övriga verksamhetsintäkter	10 969	16 415
Summa intäkter	281 736	302 082
Verksamhetens kostnader		
Produktionskostnader	-27 086	-28 627
Övriga externa kostnader	-92 922	-113 068
Personalkostnader	-143 935	-141 647
Avskrivningar av anläggningstillgångar	-2 552	-3 472
Summa kostnader	-266 495	-286 814
Verksamhetsresultat	15 241	15 268
Resultat från finansiella poster		
Ränteintäkter och liknande resultatposter	3 636	652
Räntekostnader och liknande resultatposter	-	-489
Summa resultat från finansiella poster	3 636	163
Resultat efter finansiella poster	18 877	15 431
Skatt på årets resultat	-	-22
Årets resultat	18 877	15 409
Hänförligt till:		
Moderföreningens ägare	18 877	15 409

Balansräkning – koncernen

Belopp i kSEK	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR		
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Materiella anläggningstillgångar		
Inventarier	2 025	4 402
	<u>2 025</u>	<u>4 402</u>
Summa anläggningstillgångar	2 025	4 402
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
Varulager mm		
Varulager	926	758
	<u>926</u>	<u>758</u>
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	27 551	30 380
Övriga fordringar	4 330	6 059
Förutbetalda kostn och upplupna intäkter	13 105	11 979
	<u>44 986</u>	<u>48 418</u>
Kortfristiga placeringar	91 581	42 445
Kassa och bank	190 786	213 799
Summa omsättningstillgångar	328 279	305 420
SUMMA TILLGÅNGAR	330 304	309 822

Balansräkning – koncernen

Belopp i kSEK	2020-12-31	2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
EGET KAPITAL		
<i>Fritt eget kapital</i>		
Balanserad vinst	169 252	153 843
Årets resultat	18 877	15 409
Summa eget kapital	188 129	169 252
AVSÄTTNINGAR		
Avsättningar för pensioner	24	21
Summa avsättningar	24	21
KORTFRISTIGA SKULDER		
Leverantörsskulder	13 948	13 821
Projektmedel	41 540	43 848
Skatteskulder	238	740
Övriga skulder	11 898	13 211
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	74 527	68 929
Summa kortfristiga skulder	142 151	140 549
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	330 304	309 822

SIS LEDNINGSGRUPP

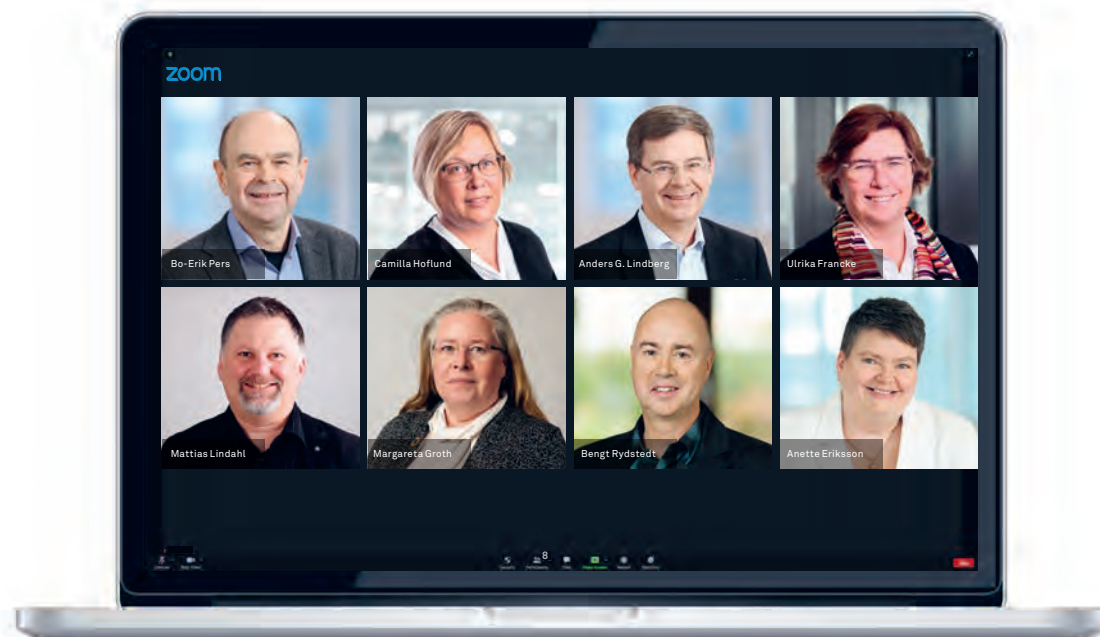
ÖVRE RADEN:

Annika Andreasen, vd SIS
Dan Nilsson, avdelningschef, Standardisering
Göran Blomqvist, avdelningschef, Marknad
Katharina Franzén, vd-assistent

UNDRE RADEN:

Anders Stensson, CFO
Cecilia Ahlgren Fries, avdelningschef, Kommunikation
Maria Sandqvist, avdelningschef, Policy
Martin Berndtsson, HR-specialist

SIS STYRELSE

ÖVRE RADEN:

Bo-Erik Pers, ordförande, vd Jernkontoret
Camilla Hoflund, vd och koncernchef, Studsvik
Anders G Lindberg, forskningschef, Scania CV
Ulrika Francke, ordförande, Kightec

UNDRE RADEN:

Mattias Lindahl, professor, Linköpings Universitet
Margareta Groth, enhetschef, Industriell utveckling, Vinnova
Bengt Rydstedt, projektledare, Facklig arbetstagarrepresentant, SIS
Anette Eriksson, projektledare, Facklig arbetstagarrepresentant, SIS

sis.se/arsrapport2020